

۱. گزینه ۳ اگر $f(x) = [x]$ و $g(x) = \sqrt{x}$ داریم:

$$f(x) + g(x) = [x] + \sqrt{x} \Rightarrow f(0) + g(0) = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} (f(x) + g(x)) = \lim_{x \rightarrow 0^+} (\sqrt{x} + [x]) = 0$$

در $x = 0$ پیوسته است (توجه شود که در $x = 0$ از چپ بررسی نمی‌شود چون در دامنه تابع $g(x) = \sqrt{x}$ قرار ندارد) لذا $f + g$ در $x = 0$ پیوسته هستند اما یکی از آنها $[x]$ در $x = 0$ پیوسته نیست.

۲. گزینه ۲

$$f(x) = \begin{cases} ax + b & x \leq -1, x \geq 1 \\ x \cdot [x] & -1 < x < 1 \end{cases}$$

ابتدا دامنه تابع را باز می‌کنیم.

باید تابع در نقاط مرزی یعنی $x = 1$ و $x = -1$ پیوسته باشد پس:

$$\begin{cases} x \rightarrow 1^+ = a(1) + b = a + b \rightarrow a + b = 0 \\ x \rightarrow 1^- = 1[1^-] = 0 \\ x \rightarrow -1^+ = -1[-1^+] = 1 \\ x \rightarrow -1^- = a(-1) + b = -a + b \rightarrow -a + b = 1 \end{cases}$$

$$\begin{cases} a + b = 0 \\ -a + b = 1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a = -\frac{1}{2} \\ b = \frac{1}{2} \end{cases} \rightarrow f(x) = \begin{cases} -\frac{1}{2}x + \frac{1}{2} & |x| \geq 1 \\ x \cdot [x] & |x| < 1 \end{cases}$$

$$f(3) = -\frac{1}{2}(3) + \frac{1}{2} = -1$$

برای محاسبه $f(3)$ از ضابطه‌ی بالایی استفاده می‌کنیم.

۳. گزینه ۳ تابع $f(x) = [x^2] - 3$ در نقاط $\{x^2 \in \mathbb{Z} : x \in \mathbb{R}\}$ ناپیوسته است و نیز دامنه تابع $2 \leq x < 2+k$ است و اولین عددی که در دامنه قرار دارد ۲ است.

$$[x] = 2 \rightarrow [x^2] = 4 \Rightarrow 4 \leq x^2 < 5 \Rightarrow 2 \leq x < \sqrt{5}$$

$$\Rightarrow x \in [2, \sqrt{5}) \xrightarrow{[2, 2+k)} 2+k = \sqrt{5} \Rightarrow k = \sqrt{5} - 2$$

۴. گزینه ۱ نکته: تابع $y = g(x) \cdot [f(x)]$ به ازای ریشه‌های $g(x)$ همواره پیوسته است.

عدد -1 از داخل براکت خارج می‌شود و نقشی در نقاط ناپیوستگی ندارد. توابع براکتی در نقاطی که عبارت داخل براکت مقداری صحیح باشد، ناپیوسته می‌باشند، لذا داریم:

$$[\frac{1}{3}x] : \frac{1}{3}x = k \in \mathbb{Z} \rightarrow x = 3k \rightarrow 0 < 3k < 9 \rightarrow 0 < k < 3 \rightarrow k = 1, 2 \rightarrow x = 3, 6$$

از طرفی چون تابع $y = (x-3)[\frac{1}{3}x - 1]$ است، در نتیجه تابع در نقطه $x = 3$ پیوسته می‌باشد چون ریشه‌ی ضریب جزء صحیح است و $x = 6$ تنها نقطه ناپیوستگی تابع است.

۵. گزینه ۴ از آنجا که تابع $\sin \frac{1}{x}$ کراندار است ($-1 \leq \sin \frac{1}{x} \leq 1$)، در نتیجه طبق قاعده‌ی (صفر = کراندار $\times$ صفر) داریم:

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} x \sin \frac{1}{x} = 0 \times \text{کراندار} = 0, f(0) = 0$$

بنابراین تابع $f(x)$ از چپ و راست پیوسته می‌باشد.

۶. گزینه ۱ در نقاط صحیح باید بررسی کنیم که در بازه داده شده نقاط $x = 0$ و $x = 1$ هستند که تابع در نقطه به طول $x = 1$ پیوسته است و در نقطه به طول $x = 0$ ناپیوسته است. چون:

$$f(x) = [x]([x] - 1)$$
$$f(0) = 0, \lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = 0, \lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = 2 \quad f(1) = 0, \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = 0, \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = 0$$

۷. گزینه ۳ هر دو ضابطه پیوستگی دارند لذا کافی است شرط $f(2) = \lim_{x \rightarrow 2} f(x)$ برقرار شود. لذا داریم:

مجری طرح توسعه عدالت آموزشی

www.sanatishtarif.ir

$$\lim_{x \rightarrow 2^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} (x-1)|x| = (2-1) \times 2 = 2$$

حد راست و مقدار تابع $f(2) = a + 2 \sin \frac{\pi}{2} = a + 2 \Rightarrow a + 2 = 2 \Rightarrow a = 0$

۸. گزینه ۴ بنابر قضیه‌ی بولزانو باید ابتدا و انتهای بازه‌ها را در تابع قرار دهیم. هر کدام که مقادیرشان مختلف‌العلامت باشد در آن بازه حداقل یک ریشه دارد.

ابتدا بازه‌های داده شده را مرتب می‌کنیم:

$$\frac{1}{13} < \frac{1}{12} < \frac{2}{23} < \frac{1}{11} < \frac{1}{10}$$

$$۱) f\left(\frac{1}{13}\right) = \frac{1}{13^2} - \frac{12}{13} + 1 = \frac{1}{13^2} + \frac{1}{13} > 0$$

$$۲) f\left(\frac{1}{12}\right) = \frac{1}{12^2} - \frac{12}{12} + 1 = \frac{1}{12^2} > 0$$

$$۳) f\left(\frac{2}{23}\right) = \frac{8}{23^2} - \frac{24}{23} + 1 = \frac{8}{23^2} - \frac{1}{23} = \frac{8 - 23^2}{23^2} < 0$$

همان‌طور که می‌بینید $f\left(\frac{1}{12}\right)f\left(\frac{2}{23}\right) < 0$ پس تابع f در بازه‌ی $\left[\frac{1}{12}, \frac{2}{23}\right]$ محور x را قطع کرده و لذا کوچک‌ترین ریشه‌ی مثبت $f(x) = 0$ در این بازه است.

۹. گزینه ۴ می‌دانیم: $[x] + [-x] = \begin{cases} 0 & x \in \mathbb{Z} \\ -1 & x \notin \mathbb{Z} \end{cases}$

همواره پیوسته است $g(x) = \begin{cases} f(x) & ; x \notin \mathbb{Z} \\ f(x) - 1 & ; x \in \mathbb{Z} \end{cases} \Rightarrow g(x) = \begin{cases} -1 & ; x \notin \mathbb{Z} \\ -1 & ; x \in \mathbb{Z} \end{cases} \Rightarrow g(x) = -1$

۱۰. گزینه ۳ با توجه به این که هر دو تابع f و g در $x = 0$ ناپیوسته‌اند، در مورد پیوستگی جمع و تفریق و تقسیم و نیز ترکیب آن‌ها با هم یعنی fog و gof و $f \circ f$ نمی‌توان اظهار نظر قطعی نمود و باید در هر گزینه ضابطه‌ی تابع داده شده را تشکیل و مورد بررسی قرار داد.

بررسی هر چهار گزینه:

۱) $(f+g)(x) = f(x) + g(x) = \begin{cases} -2x - \frac{1}{2} & ; x < 0 \\ 2x + 1 & ; x \geq 0 \end{cases}$ تابع $f+g$ در $x = 0$ ناپیوسته است

۲) $(f \circ f)(x) = f(f(x)) = \begin{cases} f\left(-\frac{1}{2}\right) = -\frac{1}{2} & ; x < 0 \\ f(2x) = 4x & ; x \geq 0 \end{cases}$ تابع $f \circ f$ در $x = 0$ ناپیوسته است

۳) $g \circ f(x) = g(f(x)) = \begin{cases} g\left(-\frac{1}{2}\right) = -2\left(-\frac{1}{2}\right) = 1 & ; x < 0 \\ g(2x) = 1 & ; x \geq 0 \end{cases}$ ق ق $\Rightarrow$ تابع $g \circ f$ در $x = 0$ پیوسته است

۴) $f \circ g(x) = f(g(x)) = \begin{cases} f(-2x) = 2(-2x) = -4x & ; x < 0 \\ f(1) = 2(1) = 2 & ; x \geq 0 \end{cases}$ تابع $f \circ g$ در $x = 0$ ناپیوسته است

۱۱. گزینه ۲ هر دو ضابطه در دامنه‌هایشان پیوسته هستند و برای اینکه در R پیوسته باشد فقط نقطه مرزی را بررسی می‌کنیم. برای پیوستگی تابع در یک نقطه باید حد چپ، حد راست و مقدار تابع در آن نقطه با هم برابر باشند، برای این تابع در نقطه‌ی $x = -1$ داریم:

$$\left. \begin{aligned} \lim_{x \rightarrow (-1)^-} f(x) &= \lim_{x \rightarrow (-1)^-} \frac{2 - \sqrt{3-x}}{x+1} \stackrel{HOP}{=} \lim_{x \rightarrow (-1)^-} \frac{2\sqrt{3-x}}{1} = \frac{1}{2} \Rightarrow -a + 1 = \frac{1}{2} \Rightarrow a = \frac{3}{4} \\ \lim_{x \rightarrow (-1)^+} f(x) &= f(-1) = -a + 1 \end{aligned} \right\}$$

۱۲. گزینه ۴ معادله $(a+2)x^2 - 7x + 4 = a$ را به صورت $(a+2)x^2 - 7x + 4 - a = 0$ بازنویسی می‌کنیم و تعریف می‌کنیم:

$$f(x) = (a+2)x^2 - 7x + 4 - a = 0$$

تابع f یک تابع پیوسته است، بنابراین اگر $f(1)$ و $f(-1)$ مختلف علامت باشند، بنابر نتیجه‌ی قضیه‌ی مقدار میانی در این صورت قطعاً در بازه‌ی $(-1, 1)$ حداقل یک ریشه خواهد داشت. داریم:

$$f(1) = (a+2)1^2 - 7 \times 1 + 4 - a = -1$$

$$f(-1) = (a+2)(-1)^2 - 7 \times (-1) + 4 - a = 13$$

پس نمودار تابع f به ازای تمام مقادیر a ، از دو نقطه‌ی ثابت $(1, -1)$ و $(-1, 13)$ می‌گذرد. بنابراین تابع f حداقل یک ریشه در بازه‌ی $(-1, 1)$ دارد، در نتیجه a هر عددی می‌تواند باشد.

۱۳. گزینه ۴ شرط پیوستگی یعنی شرط $\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = f(1)$ را بررسی می‌کنیم.

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sqrt[3]{1-\sqrt{x}}}{x-1} = \frac{0}{0} \xrightarrow{HOP} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\frac{-1}{2\sqrt{x}}}{1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{-1}{2\sqrt{x} \cdot \sqrt[3]{(1-\sqrt{x})^2}} = \frac{-1}{0^+} = -\infty$$

چون حد تابع نامتناهی است بنابراین a هیچ مقدار حقیقی نمی‌تواند بپذیرد تا f در $x=1$ پیوسته باشد.

۱۴. گزینه ۴

برای پیوسته بودن باید: $\lim_{x \rightarrow 3^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = f(3)$

$$\lim_{x \rightarrow 3^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{1 - \sqrt{x - \sqrt{x+1}}}{x-3} = \frac{0}{0} \xrightarrow{HOP} \lim_{x \rightarrow 3^+} \frac{1 - \frac{1}{2\sqrt{x+1}}}{1} = \frac{1 - \frac{1}{4}}{2} = \frac{3}{8}$$

چون حد تابع با مقدار تابع برابر است پس به ازای هر مقدار a این تابع پیوسته است.

۱۵. گزینه ۲ ابتدا باید دامنه‌ی تابع را باز کنیم.

$$f(x) = \begin{cases} x \cdot [x] & -1 < x < 1 \\ ax + b & x \geq 1, x \leq -1 \end{cases}$$

همانطور که می‌بینیم هر دو ضابطه در دامنه‌هایشان همواره پیوسته هستند لذا فقط پیوستگی نقاط مرزی را بررسی می‌کنیم.

$$\begin{cases} f(1) = \lim_{x \rightarrow 1^+} f(x) = a + b \\ \lim_{x \rightarrow 1^-} f(x) = 1 \times [1^-] = 0 \end{cases} \implies a + b = 0$$

$$f(-1) = \lim_{x \rightarrow -1^-} f(x) = -a + b$$

$$\lim_{x \rightarrow -1^+} f(x) = -1 \times [-1^+] = 1 \implies -a + b = 1 \implies \begin{cases} a + b = 0 \\ -a + b = 1 \end{cases} \implies a = -\frac{1}{2}, b = \frac{1}{2}$$